

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

cu privire la recursurile declarate de Emil Nichitoi, reprezentat de avocatul Iurie Nichitoi și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Emil Nichitoi împotriva Ministerului Justiției, privind încasarea cheltuielilor pentru asistență juridică suportate într-un alt proces, precum și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis cererea de apel depusă de Emil Nichitoi, reprezentat de avocatul Iurie Nichitoi, s-a casat hotărârea din 27 aprilie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a adoptat o nouă hotărâre prin care cererea de chemare a fost admisă parțial,

(Dosarul nr. 2ra-549/23

Nr. PIGD 2-21065181-01-2ra-06042023)

Examinarea superficială a cauzei. Instanța de apel a interpretat în mod eronat normele de drept material privind compensarea cheltuielilor de judecată suportate în cadrul altui proces de judecată.
--

Au examinat anterior cauza judecătoreii:

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (Sergiu Suvac)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Ala Malîi, Vitalie Cotorobai, Angela Braga)

19 martie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând, în lipsa părților, recursurile declarate de Emil Nichitoi, reprezentat de avocatul Iurie Nichitoi și de Ministerul Justiției al RM,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Oxana Parfeni

Diana Stănilă, *judecători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 30 aprilie 2021, Emil Nichitoi a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM cu privire la încasarea cheltuielilor pentru asistența juridică suportate într-un alt proces și compensarea cheltuielilor de judecată la examinarea acțiunii date.

2. În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că prin ordinul Ministerului Justiției nr. 90 din 21 februarie 2014 a fost dispusă aplicarea sancțiunii disciplinare sub formă de retragerea licenței nr. LE 062 a executorului judecătoresc, Emil Nichitoi și încetarea activității ultimului, cu radierea din registrul executorilor judecătorești.

3. A relatat reclamantul că nefiind de acord cu acțiunile Ministerului Justiției al RM, s-a adresat cu cerere de chemare în judecată privind anularea ordinului Ministerului Justiției al RM nr. 90 din 21 februarie 2014, iar prin hotărârea din 16 aprilie 2014 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, acțiunea a fost admisă parțial, fiind anulat ordinul contestat.

4. A menționat reclamantul că hotărârea din 16 aprilie 2014 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, a fost contestată de către Ministerul Justiției al RM cu apel la Curtea de Apel Chișinău și ulterior cu recurs și la Curtea Supremă de Justiție. Prin decizia instanței de recurs cauza fiind remisă la rejudecare în instanța de apel.

5. A susținut reclamantul că instanța de apel rejudecând cauza civilă, prin decizia din 10 iulie 2019, a respins cererea de apel depusă de Ministerul Justiției al RM și a menținut hotărârea din 16 aprilie 2014 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, iar prin încheierea din 18 decembrie 2019 a Curții Supreme de Justiție a fost respins recursul declarat de Ministerul Justiției al RM, ca fiind inadmisibil.

6. A mai relatat reclamantul că prin actele judecătorești emise de către instanțele de judecată acțiunea înaintată a fost admisă, iar în baza titlului executoriu a fost intentată procedura de executare privind restabilirea licenței ilegal retrase.

7. A afirmat reclamantul că în procesul menționat, care a durat din 2014 până în 2019 și s-a desfășurat în toate trei instanțe de judecată naționale, dintre care de 3 ori în instanța de apel și de 3 ori în instanța de recurs,

interesele sale au fost reprezentate de către avocat, care a participat în ședințele de judecată și a întocmit actele de rigoare.

8. A susținut reclamantul că din cauza faptului că a fost lipsit de licență, a fost nevoit să se adreseze în instanța de judecată suportând cheltuieli de judecată legate de asistența juridică acordată, cheltuieli care la acel moment nu au putut fi achitate din cauza stării financiare precare, fiind ulterior achitate.

9. A mai afirmat reclamantul că la 24 februarie 2021 a depus în adresa Ministerului Justiției al RM o somație prin care a solicitat compensarea cheltuielilor de judecată suportate, fiind prezentată și dovada acestora, însă până la ziua depunerii prezentei acțiuni în instanța de judecată, nu a recepționat niciun răspuns din partea Ministerului Justiției al RM.

10. În acest context, a menționat reclamantul că neavând o altă cale legală de a putea încasa suma de bani suportată cu titlu de cheltuieli de judecată, a fost nevoit să se adreseze cu prezenta cerere de chemare în judecată.

11. Drept urmare, prin cerere a solicitat reclamantul, încasarea de la Ministerul Justiției al RM în beneficiul lui Emil Nichitoi a sumei de 37 000,00 de lei, cu titlu de cheltuieli de judecată pentru asistența juridică suportată în litigiu privind contestarea actului administrativ, precum și compensarea cheltuielilor de judecată la examinarea acțiunii înaintate.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE.

12. Prin hotărârea din 27 aprilie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cererea de chemare în judecată înaintată de Emil Nichitoi împotriva Ministerului Justiției al RM cu privire la încasarea cheltuielilor pentru asistența juridică suportate într-un alt proces și compensarea cheltuielilor de judecată, s-a respins ca fiind neîntemeiată (f.d. 84, 89/93).

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

13. La 11 mai 2022, Emil Nichitoi a declarat apel nemotivat (f.d.88), iar la 20 septembrie 2022, prin intermediul Direcției de evidență și documentare procesuală a Curții de Apel Chișinău, a depus motivarea apelului, împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe ca fiind neîntemeiată și ilegală, cu emiterea unei noi decizii de admitere a acțiunii înaintate (f.d.101/106).

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

14. Prin decizia din 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis cererea de apel declarată de Emil Nichitoi, reprezentat de avocatul Iurie Nichitoi. S-a casat hotărârea din 27 aprilie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, și se adoptă o nouă hotărâre prin care: S-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Emil Nichitoi împotriva Ministerului Justiției al RM cu privire la încasarea cheltuielilor pentru asistența juridică suportate într-un alt proces și compensarea cheltuielilor de

judecată. S-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, în beneficiul lui Emil Nichitoi suma de 6000,00 de lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate în cadrul litigiului privind contestarea actului administrativ și suma de 2000,00 de lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică în prezentul proces, în total suma de 8000,00 de lei. În rest cererea s-a respins (f.d.123, 124/133).

15. Pentru a decide astfel, instanța de apel analizând criticele formulate în cererea de apel și materialul probator, a conchis că, la emiterea hotărârii prima instanță nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, iar normele de drept material au fost aplicate eronat, ceea ce potrivit prevederilor art.386 din Codul de procedură civilă, este temei de casare a hotărârii.

16. Subsecvent, instanța de apel a considerat oportun de a reitera în prezenta speță prevederile art. 373 alin. (2) din Codul de procedură civilă, care statuează că în limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

17. În acest sens, instanța de apel a notat că cheltuielile de judecare a cauzei pornesc de la principiul independenței procesuale a fiecărei părți în procesul civil și au caracter de sancțiune procedurală, iar ca fundament răspunderea civilă delictuală și culpa procesuală a părții care a pierdut procesul.

18. Prin obligarea la plata acestora trebuie să se realizeze acoperirea integrală a prejudiciului cauzat părții care a câștigat procesul. Caracterul rezonabil al cheltuielilor semnifică faptul că, în raport cu natura activității efectiv prestate, complexitatea, riscul implicat de existența litigiului sau și reputația celui care acorda asemenea servicii, ele să nu fie exagerate.

19. Aici necesită a fi evidențiat că pentru determinarea caracterului rezonabil al cheltuielilor compensației acordate și pentru o apreciere corectă se va ține cont de: a) complexitatea cauzei; noutatea și dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speță; b) aportul avocatului la soluționarea cauzei; c) timpul și munca depusă de avocat; d) aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistența (cunoștințe tehnice speciale, cunoașterea profundă a unor reglementări de profil, cunoașterea limbilor străine, a altor procedee de comunicare cu clienți specifici etc.); e) faptul în ce măsură munca avocatului în cauza respectivă îi limitează capacitatea de a lucra în alte dosare; f) rezultatul obținut; g) restricțiile de timp impuse de client și de circumstanțele cauzei; h) natura și durata relației dintre avocat și client; i) experiența, reputația și abilitatea avocatului; j) justificarea și ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză; k) suma despăgubirilor pretinse în cauză; l) alți factori, la discreția instanței.

20. Pornind de la practica CEDO, cheltuielile pentru asistența juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime. Pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii CEDO, se evidențiază necesitatea prezentării de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor a următoarelor documente: dovada achitării onorariilor avocaților (copii de pe dispozițiile de plată prin virament sau bonurile de plată); copia de pe facturile de strictă evidență emisă pentru clienți și în alte cazuri stabilite de legislație; listă detaliată a actelor/acțiunilor efectuate de avocat și orarul timpului aferent acestora (cu tariful și orarul).

21. În continuare, instanța de apel analizând prevederile art.82, art. 90 lit. g), i) și art. 94 alin. (1) și art. 96 alin. (1) și (1¹) din Codul de procedură civilă, a conchis asupra necesității încasării din contul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Emil Nichitoi a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 6 000,00 de lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate în cadrul litigiului privind contestarea actului administrativ și suma de 2000,00 de lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică în prezentul proces, în total suma de 8000 de lei, ce reprezintă quantumul real, necesar și rezonabil.

22. Or, în speță, potrivit criteriilor de apreciere a cheltuielilor pentru asistența juridică, acestea sunt calificate de instanța de apel ca fiind reale - confirmate prin ordie de plată; necesare – acțiuni, utilitatea cărora nu provoacă dubii Completului judiciar și ținând cont de importanța cazului pentru Emil Nichitoi; rezonabile – nefiind excesive.

23. În viziunea instanței de apel, suma acordată de 6000,00 de lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică în cadrul litigiului privind contestarea actului administrativ și 2000,00 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică în prezentul proces este una rezonabilă, necesară și corectă, or, referitor la caracterul rezonabil al cheltuielilor suportate de apelant. Or, instanța de apel a apreciat acest aspect prin prisma următorilor factori: complexitatea cauzei; noutatea și dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speță; rezultatul obținut; restricțiile de timp impuse de client și de circumstanțele cauzei; justificarea și ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză.

24. La fel, instanța de apel a considerat necesar de reitera jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului, Hotărârea Amihalachioaie versus Republica Moldova din 20 aprilie 2004, Șarban versus Republica Moldova din 04 octombrie 2005, potrivit căreia, instanța pentru a include cheltuielile spre încasare din contul pârâtului, urmează să verifice dacă aceste cheltuieli au fost reale și necesare, și într-un quantum rezonabil, fiind necesară prezentarea unei liste detaliate a tuturor cheltuielilor invocate, omiterea căreia poate avea drept efect respingerea revendicărilor în întregime sau în parte.

25. În această ordine de idei, instanța de apel a conchis ca fiind incorectă soluția instanței ierarhic inferioare, și aceasta pentru că, actele cauzei

demonstrează în mod cert prestarea serviciilor de asistență juridică de către de avocatul Iurie Nichitoi în interesele lui Emil Nichitoi. Or, potrivit dispozițiilor art.118 alin.(1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

26. La capitolul dat, este relevant de a menționa și jurisprudența CEDO, conform căreia instanțele de judecată la soluționarea cererilor de încasare a cheltuielilor pentru asistență juridică, urmează să ia în considerare că partea care pretinde la compensarea acestora, necesită să prezinte dovada achitării onorariilor avocaților, adică copiile de pe dispozițiile de plată prin virament sau bonurile de plată.

27. La fel, instanța de apel a constatat că Emil Nichitoi și reprezentantul acestuia avocatul Iurie Nichitoi, au anexat acte suficiente în vederea admiterii parțiale a pretenției de încasare a cheltuielilor de asistență juridică acordate de către avocatul Iurie Nichitoi, întrucât, la dosar sunt anexate atât bonurile de plată ce confirmă cheltuielile de asistență juridică, precum și contractul de asistență juridică încheiat cu Emil Nichitoi și confirmarea de reprezentare în instanță de către avocatul Iurie Nichitoi.

28. Totodată, instanța de apel a conchis că concluzia primei instanțe privitor la soluționarea pretenției de către instanțe și nejustificarea la caz a admiterii cererii înaintate este una pripită, or, această cerință a fost respinsă ca fiind neprobată la acea etapă, respectiv dreptul său de a înainta o acțiune este una legală și întemeiată.

29. Suplimentar, instanța de apel a notat că, pentru determinarea cuantumului compensației acordate, instanța pentru a face o apreciere corectă va mai ține cont de: complexitatea cauzei; noutatea și dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speță; aportul avocatului la soluționarea cauzei; timpul și munca depusă de avocat; aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistența; în ce măsură munca avocatului în cauza respectivă îi limitează capacitatea de a lucra în alte dosare; rezultatul obținut; restricțiile de timp impuse de client și de circumstanțele cauzei; natura și durata relației dintre avocat și client; experiența, reputația și abilitatea avocatului; justificarea și ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză; suma despăgubirilor pretinse/obținute în cauză; alți factori, la discreția instanței.

30. Astfel, reieșind din practica judiciară în instanțele naționale și recomandarea Consiliului Uniunii Avocaților din 30 martie 2012 privind cuantumul onorariilor avocaților și compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică, instanța de apel a conchis că instanța de fond neîntemeiat a respins pretenția reclamantului/apelant privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică.

31. În contextul normelor legale sus enunțate, instanța de apel a învederat că apelantul Emil Nichitoi, fiind reprezentat de avocatul Iurie Nichitoi în temeiul contractului de asistență juridică în prezentul proces, dispune de

dreptul de a pretinde compensarea din contul intimatului a cheltuielilor de asistență juridică, iar admiterea acțiunii parțiale denotă necesitatea admiterii parțiale pe cale de consecință și a cererii de compensare a cheltuielilor de asistență juridică, cu încasarea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, în beneficiul lui Emil Nichitoi a sumei de 2000,00 de lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

32. Din cele ce preced, având în vedere că soluția emisă de prima instanță este una neîntemeiată, iar argumentele apelantului sunt fondate, instanța de apel a ajuns la concluzia de a admite apelul declarat de reprezentantul apelantului, Emil Nichitoi, avocatul Iurie Nichitoi, a casa integral hotărârea instanței de fond și emite o nouă hotărâre de admitere parțială a acțiunii. În rest cu respingerea pretențiilor înaintate.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

33. La 16 martie 2023, Emil Nichitoi, reprezentat de avocatul Iurie Nichitoi, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea cererii de recurs, casarea parțială a deciziei instanței de apel în partea admiterii parțiale a cererii de chemare în judecată și pronunțarea în partea asta o nouă hotărâre de admitere integrală a cererii de chemare în judecată.

33.1. În susținerea recursului s-au indicat motivele de drept și de fapt invocate pe parcursul examinării cauzei în prima instanță cât și în instanța de apel, suplimentar invocându-se că decizia Curții de Apel Chișinău este pasibilă de a fi casată parțial deoarece instanța de apel a acordat pentru 6 ani suma de 6 000,00 de lei, iar pentru litigiul care se examinează la moment care a început în anul 2021 și s-a examinat la Curtea de Apel Chișinău la data de 01 decembrie 2022, a acordat suma de 2 000,00 de lei, sau concluzia instanței de apel de a acorda doar suma de 6 000,00 de lei pentru cheltuielile de avocat suportate în dosarul de bază nu corespund nici perioadei de examinare, nici complexității cauzei, nici aceluși volum de lucru care a fost efectuat de către avocatul meu, volum care se probează prin materialele dosarului care au fost cercetate de către instanța de apel, ceea ce, în temeiul art.432 alin.(1), (2) și (4) din Codul de procedură civilă, servește drept temei de declarare a recursului.

34. La 10 aprilie 2023, Curtea Supremă de Justiție, prin intermediul oficiului poștal, a expediat în adresa Ministerului Justiției al RM, copia recursului declarat de Emil Nichitoi, reprezentat de avocatul Iurie Nichitoi, împotriva deciziei din 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, cu explicarea dreptului de a depune referință, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f.d. 144).

35. La 19 aprilie 2023, Ministerul Justiției a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 01 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea cererii de recurs, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii din 27 aprilie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu

pronunțarea unei noi decizii sub formă de încheiere prin care să fie dispusă încetarea procesului.

35.1. În susținerea recursului s-au indicat motivele de drept și de fapt invocate pe parcursul examinării cauzei în instanța de apel, suplimentar invocându-se că decizia Curții de Apel Chișinău este pasibilă de a fi casată deoarece din conținutul acesteia se conturează încălcarea normelor de drept material și de drept procedural, nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, a apreciat arbitrar probele prezentate de către participanții la proces, astfel concluziile instanței fiind în contradicție cu circumstanțele pricinii, iar aceste încălcări ale instanței de apel au dus la soluționarea greșită a litigiului, ceea ce, în temeiul art.432 alin. (1), (2), lit.c) și alin.(4) din Codul de procedură civilă, servește drept temei de declarare a recursului.

36. La 22 mai 2023, Curtea Supremă de Justiție, în scopul asigurării unui proces echitabil în ordine de recurs, prin intermediul poștei electronice, a expedit în adresa avocatului Iurie Nichitoi, care acționează în numele și interesele lui Ion Nichitoi, copia recursului declarat de Ministerul Justiției al RM, împotriva deciziei din 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele dosarului (f.d. 175).

37. Prin referința depusă la 22 iunie 2023, Emil Nichitoi, reprezentat de avocatul Iurie Nichitoi a solicitat respingerea recursului declarat de către Ministerul Justiției al RM, împotriva deciziei din 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău ca inadmisibil, cu admiterea cererii de recurs declarată de Ion Nichitoi (f.d.176/179).

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

38. Art. 434 alin.(1) – (2) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

39. Art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța, după ce judecă recursul, este în drept:

f) să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe;”

40. Art. 432 alin. (2) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului reglementează că:

„Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța de judecată: a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; b) a aplicat

o lege care nu trebuia să fie aplicată; b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională; c) a interpretat în mod eronat legea; d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.”

41. Art.432 alin.(4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, reglementează că:

„Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.”

42. Art. 117 alin.(1) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„Probe în cauze civile sânt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei.”

43. Art. 118 alin.(1) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„Fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.”

44. Art. 121 din Codul de procedură civilă, reglementează că:

„Instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.”

45. Art. 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă, statuează că:

„Instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.”

46. Art.82 alin.(1) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„Cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat și din cheltuielile de judecare a cauzei.”

47. Art. 90 lit. g), i) și l) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„Din cheltuielile de judecare a cauzei fac parte: cheltuielile de efectuare a expertizei; cheltuielile de asistență juridică; alte cheltuieli necesare, suportate de instanță și de participanții la proces.”

48. Art. 94 alin.(1) din Codul de procedură civilă, reglementează că:

„Instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului - proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.”

49. Art. 96 alin. (1) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„Instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

50. Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei în ședință publică la 01 decembrie 2022 (f.d. 123).

51. Decizia motivată din 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, Totodată, a fost expediată în adresa participanților la proces, la data de 27 februarie 2023, prin intermediul poștei electronice, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică, anexat la materialele cauzei (f.d.134).

52. Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că recursul declarat de Emil Nichitoi, reprezentat de avocatul Iurie Nichitoi, la 16 martie 2023, precum și recursul declarat de Ministerul Justiției al RM, la data de 19 aprilie 2023, se consideră depuse în termenul stabilit de art.434 din Codul de procedură civilă (*a se vedea pct.38*).

53. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, reținând prevederile art. 444 din Codul de procedură civilă a decis examinarea cererilor de recurs fără înștiințarea participanților la proces, cu plasarea datei ședinței pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, fiind inoportună invitarea părților, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs precum și în referință au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței examinarea acestuia.

54. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursul depus la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul art. XI, alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, rezultă că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Având în vedere că legea procedurală civilă, care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare, nu are putere retroactivă, recursul declarat de Emil Nichitoi, reprezentat de avocatul Iurie Nichitoi, la 16 martie 2023, precum și recursul declarat de Ministerul Justiției al RM, la data de 19 aprilie 2023, până la data intrării în vigoare a Legii nr. 246 din 31 iulie 2023 va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii acestuia, însă procedura de examinare conform noilor reglementări.

55. Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în cererile de recurs depuse de Emil Nichitoi, reprezentat de avocatul Iurie Nichitoi, de Ministerul Justiției al RM și referința depusă de Emil Nichitoi, reprezentat de avocatul Iurie Nichitoi, în coroborare cu normele de drept aplicabile speței, în special a art. 445 alin. (1) lit. f), art. 432 alin. (1), (2) lit. a)-d) din Codul de procedură civilă, enunțate la pct.39-40, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a respinge recursul declarat de Emil Nichitoi, reprezentat de avocatul Iurie Nichitoi și de a admite recursul declarat de Ministerul Justiției al RM, considerându-l admisibil, de a casa decizia din 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău deoarece este afectată de deficiențe esențiale, inclusiv aplicarea eronată a normelor de drept material, precum și aprecierea neîntemeiată a circumstanțelor cauzei, și de a menține hotărârea din 27 aprilie 2022 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru, din motivele ce succed.

56. Din criticile aduse în recursul formulat de către Emil Nichitoi, reprezentat de avocatul Iurie Nichitoi, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție identifică, în esență, dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, prin prisma art. art.432 alin.(1), (2) și (4) din Codul de procedură civilă, în partea aplicării normelor de drept material în coroborare cu circumstanțele cauzei și emiterea soluției de către instanța de apel, insistând la soluționarea acestui aspect, prin admiterea integrală a acțiunii

57. Iar, din criticile aduse în recursul formulat de Ministerul Justiției al RM, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție identifică, în esență, dezacordul recurentului Ministerul Justiției al RM cu decizia instanței de apel, prin prisma 432 alin. (1), (2), lit.c) și alin.(4) din Codul de procedură civilă, în partea aplicării normelor de drept material în coroborare cu circumstanțele cauzei și emiterea soluției de către instanța de apel, insistând la soluționarea acestui aspect, prin menținerea hotărârii primei instanțe

58. Reiterând esența litigiului, circumstanțele speței, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, prin cererea de chemare în judecată înaintată, Emil Nichitoi a solicitat încasarea de la Ministerul Justiției al RM a cheltuielilor de judecată pentru asistența juridică suportată în mărime de 37000 de lei suportate de reclamant în cadrul altui litigiu civil și compensarea cheltuielilor de judecată în prezenta cauză civilă (f.d.6-9).

59. Materialele cauzei atestă că la 05 martie 2014, Emil Nichitoi a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM, solicitând anularea ordinului Ministerului Justiției nr. 90 din 21 februarie 2014 cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare - retragerea licenței și încetarea activității executorului judecătoresc, emis în baza deciziei Colegiului disciplinar al executorilor judecătorești din 08 noiembrie 2013, încasarea prejudiciului moral în sumă de 5000,00 de lei și compensarea tuturor cheltuielilor de judecată.

60. Prin hotărârea din 16 aprilie 2014 a Judecătoriei sectorului Buiucani, mun. Chișinău, dosar nr. 3-376/14, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Emil Nichitoi. S-a dispus anularea ordinului Ministerului Justiției nr. 90 din 21 februarie 2014. S-a încasat din contul Ministerului Justiției al RM în beneficiul lui Nichitoi Emil a sumei de 3 000,00 de lei cu titlu de prejudiciu moral. În rest, cerințele reclamantului privind repararea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată au fost respinse ca neîntemeiate (f.d. 11/15).

61. Se mai atestă că, prin decizia din 10 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de către Ministerul Justiției al RM (f.d. 16/22), iar prin încheierea din 18 decembrie 2019 a Curții Supreme de Justiție, s-a declarat inadmisibil recursul declarat de Ministerul Justiției al RM (f.d. 23/31).

62. Totodată, din materialele cauzei rezultă că la examinarea cauzei în cadrul căreia au fost formulate cerințele privind contestarea actului administrativ, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată, reclamantul, Emil Nichitoi, a fost reprezentat de către avocatul, Iurie Nichitoi, fapt confirmat prin copia mandatului seria MA nr. 0464482 din 28 martie 2014 (f.d.32).

63. Din conținutul copiei mandatului seria MA nr. 0464482 din 28 martie 2014, se reține că reprezentarea intereselor Emil Nichitoi a avut loc în temeiul contractului de asistență juridică nr. 6 din 28 martie 2014.

64. Invocând actul de predare-primire a serviciilor juridice în baza contractului de asistență juridică nr. 6 din 28 martie 2014, potrivit căruia Cabinetul Avocatului „Iurie Nichitoi” a îndeplinit și predat servicii juridice în mărime de 37000 lei, fapt confirmat prin bonul de plată seria PL nr.667707 din 24 septembrie 2020 (f.d. 4), la 30 aprilie 2021, Emil Nichitoi a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM cu privire la încasarea cheltuielilor pentru asistența juridică suportate într-un alt proces și compensarea cheltuielilor de judecată la examinarea acțiunii date.

65. Judecătoria Chișinău, sediul Centru, fiind investită cu judecarea cauzei în fond, a conchis netemeinicia cererii de chemare în judecată depusă de Emil Nichitoi împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la încasarea cheltuielilor pentru asistența juridică suportate într-un alt proces și compensarea cheltuielilor de judecată și a adoptat o hotărâre de respingere a acțiunii (a se vedea pct.8/9).

66. Examinând cauza în ordine de apel, Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a admis cererea de apel declarată de Emil Nichitoi, reprezentat de avocatul Iurie Nichitoi. A casat hotărârea din 27 aprilie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, și a adoptat o nouă hotărâre prin care: A admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Emil Nichitoi împotriva Ministerului Justiției al RM cu

privire la încasarea cheltuielilor pentru asistența juridică suportate într-un alt proces și compensarea cheltuielilor de judecată. A încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, în beneficiul lui Emil Nichitoi suma de 6000,00 de lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate în cadrul litigiului privind contestarea actului administrativ și suma de 2000,00 de lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică în prezentul proces, în total suma de 8000,00 de lei. În rest, acțiunea s-a respins (f.d.123, 124/133).

67. Judecând cauza în ordine de recurs, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că soluția instanței de apel este greșită, pe când concluzia primei instanțe despre necesitatea respingerii cererii de chemare în judecată depusă de Emil Nichitoi este justă, având la bază cumulul dovezilor administrate în cadrul dezbaterilor judiciare, căroră le-a fost dată aprecierea juridică cuvenită.

68. În susținerea concluziei enunțate, instanța de recurs, reieșind din materialele cauzei raportate la dispozițiile art.82, art.90 lit. i), art. 94 alin.(1), art.96 alin.(1)–(1¹) din Codul de procedură civilă, conchide că instanța de fond just a respins cererea de chemare în judecată înaintată de Emil Nichitoi împotriva Ministerului Justiției al RM cu privire la încasarea cheltuielilor pentru asistența juridică suportate într-un alt proces și compensarea cheltuielilor de judecată.

69. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că, instanța de fond corect a constatat faptul că în litigiul intentat la acțiunea depusă de Emil Nichitoi împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, privind anularea ordinului Ministerului Justiției nr. 90 din 21 februarie 2014 cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare - retragerea licenței și încetarea activității executorului judecătoresc a fost soluționat irevocabil prin decizia din 18 decembrie 2019 a Curții Supreme de Justiție, iar, Nichitoi Emil într-adevăr a beneficiat de serviciile juridice prestate de Cabinetul Avocatului „Jurie Nichitoi”.

70. În același timp, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că instanța de fond just a constatat că la examinarea litigiului enunțat, partea reclamantă a solicitat deja compensarea cheltuielilor de judecată, inclusiv pentru asistența juridică prestată, fapt desprins din conținutul hotărârii din 16 aprilie 2014 a Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău, dosar nr. 3-376/14, solicitare, care a fost respinsă ca fiind neprobată (f.d. 14, pct.62 din hotărâre).

71. Or, prezentarea ulterioară a probelor, în condițiile în care inițial instanța prin hotărârea nr. 3-376/14, din 16 aprilie 2014 s-a pronunțat asupra cerinței privind compensarea cheltuielilor pentru asistența juridică, nu justifică admiterea pretenției formulate în acest sens, în esență o astfel de acțiune constituind o cerere de revizuire camuflată, care vine să rediscute o altă hotărâre irevocabilă în acest sens

72. Mai mult decât atât, din materialele dosarului instanța de recurs reține că hotărârea din 16 aprilie 2014 a Judecătoriei sectorului Buiucani, mun. Chișinău, a fost contestată de către Ministerul Justiției al RM, cu apel la Curtea de Apel Chișinău și ulterior cu recurs la Curtea Supremă de Justiție, însă, partea reclamantă nu a depus cerere de apel sau apel incident în partea respingerii cerințelor prin hotărârea instanței de fond.

73. La fel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că instanța de fond corect a constatat că din materialele cauzei nu poate fi stabilită întinderea împuternicirilor avocatului, Iurie Nichitoi, întru reprezentarea intereselor reclamantului Emil Nichitoi în cauza civilă nr. 3-376/14, în condițiile în care lipsește contractul de asistență juridică nr. 6 din 28 martie 2014, iar copia mandatului seria MA nr. 0464482 din 28 martie 2014 conține doar prima pagină, în situația în care, din actele emise de instanțele ierarhic superioare și prezentate la dosar nu rezultă toate acțiunile de reprezentare efectuate de către avocatul, Iurie Nichitoi, descrise în actul de predare primire a serviciilor juridice în baza contractului de asistență juridică nr. 6 din 28 martie 2014.

74. În același timp, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că, instanța de fond corect a constatat faptul că deși s-a anexat la cererea de chemare în judecată bonul de plată seria PL nr. 667707 din 24 septembrie 2020 (f.d. 4), acesta nu relevă o informație relevantă și care să poată fundamenta o legătură causală între serviciile prestate de cabinetul avocatului, Iurie Nichitoi, și cauza civilă la care se face referire, întrucât la compartimentul „Denumirea mărfii (lucrărilor, serviciilor)” din bonul de plată respectiv este indicat „Servicii juridice conform contractului de asistență juridică nr. 6 din 28 martie 2014”, dar un asemenea contract nu i-a fost prezentat instanței de judecată.

75. Corespunzător din probatoriul cauzei, instanța de recurs constată cu certitudine că, la caz nu se poate stabili cu certitudine pentru ce servicii de asistență juridică de către Emil Nichitoi a fost achitată suma de 37000,00 de lei în data de 24 septembrie 2020 (f.d.4), iar încheierea Curții Supreme de Justiție prin care s-a declarat inadmisibil recursul declarat de Ministerul Justiției a fost emisă la 18 decembrie 2019 (f.d. 23/31).

76. În asemenea circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la ferma concluzie că instanța de apel nu a dat apreciere tuturor circumstanțelor cauzei. Totodată, concluziile instanței de apel, formulate în decizia supusă recursului, sunt neîntemeiate și contravin circumstanțelor cauzei, iar normele aplicabile prezentei spețe au fost interpretate greșit de către aceasta.

77. Alte argumente invocate de către recurenți în cererea de recurs nu pot fi reținute, deoarece alegațiile esențiale soluționării corecte ale litigiului au fost apreciate de către instanța de fond, în raport cu normele de drept

aplicabile litigiului dedus judecării corelate cu circumstanțele cauzei și suportul probatoriu prezentat în acest sens.

78. În acest context, în temeiul art. 432 alin. (2) lit. c) din Codul de procedură civilă instanța de recurs subliniază că decizia instanței de apel este lipsită de temei legal, emisă cu interpretarea eronată a legii, care afectează în mod direct drepturile și interesele recurenților.

79. Ca urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că instanța de fond corect a reținut că acțiunea înaintată de Emil Nichitoi, este neîntemeiată, atât în latura ce ține de încasarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în alt proces, cât și în cel dedus judecării.

80. Așadar, având în vedere faptul că hotărârea primei instanțe este legală și întemeiată, iar decizia instanței de apel a fost emisă cu încălcarea normelor de drept material, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de Emil Nichitoi, reprezentat de avocatul Iurie Nichitoi, a admite recursul declarat de Ministerul Justiției al RM, de a casa decizia din 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău și a menține hotărârea din 27 aprilie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

80. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 445 alin. (1) lit. f), alin. (2) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI

Respinge recursul declarat de Emil Nichitoi, reprezentat de avocatul Iurie Nichitoi.

Admite recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Casează integral decizia din 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău și menține hotărârea din 29 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, adoptată în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Emil Nichitoi împotriva Ministerului Justiției, privind încasarea cheltuielilor pentru asistență juridică suportate într-un alt proces, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Diana Stănilă